

ÖKTUELLT

Digital medlemstidning till medlemmar i Lulea skärgårdsförening. November 2018

Hej alla skärgårdsvänner!

Så har sommaren runnit iväg. Ja, runnit är väl en riktig överdrift, om man bortser från svetten. Torkat är nog ett bättre uttryck.

Värmen har gjort att jag och många med mig inte har "orkat" få någonting gjort. Man har bara legat och gapat som en abborre som kommit upp på land. Samma sak med plånboken när man hamnat i stan, den bara gapar och gapar...

Och nu är hösten här med kyla, isande vindar och olika former av nederbörd. Löjfishet är avslutat, och vad jag kan förstå så har det skett en ytterligare försämring, speciellt för de som driver fisket i stor skala. Själv gav jag katten i att fiska både löja och småsik när jag fick höra vad som händer med näten hos de som chansar.

Yrkesfiskare försöker utrota en fisksort.

På tal om abborrar. På många ställen i skärgården har det genom åren funnits gott om abbisar, men nu är den tiden över. Ett par fiskare har med hundratals mjärdar under de senaste åren totalplundrat områden med abborrarnas lekplatser. Tråkigt att en av dem, en yrkesfiskare, beblandar sig med fisksabotörer i den här typen av verksamhet. Ännu värre är det om han är ingenjören bakom rovfisket. Han borde ha bättre förstånd.

Bär- och svampår

Hettan och torkan gjorde att bärutgången minskade. När väl ett par regnväder gett fukt i marken så mognade hallonen jättesnabbt. Och inom ett fåtal dagar så började buskarna släppa ner de mogna bären, de största först.

Och så blev det ett riktigt svampår. På många ställen hittade svampsökare nya ställen där mängder av "gulingar" krupit upp ur marken, och en och annan Kalle-Johan visade upp sig. Ibland på fel ställe och under fel dagar.

Jubileum med saknade hedersgäster

I början av augusti fyllde vi 20 år, med en trevlig fest på Brändön. Och där skärgårdsmästaren i pilkastning korades och deltagarna bjöds på en superb grillbuffé. Där tre av de inbjudna hedersgästerna inte ens behagade att tacka ja eller nej. Alla tre var politiker och två av dem har hört av sig efteråt och beklagat den usla brevhanteringen. Den tredje har ännu inte hört av sig, följaktligen helt ointresserad av skärgården - utom när det gäller turistbroschyrer...

Snart vinter och kanske isvägar

Nu är älgjakten snart avslutad och en del av skogens konungar har fått falla för att så småningom hamna i grytorna. Vi får bara hoppas att jägarna visade klokhet om det visade sig att tillgången var lägre än tilldelningen.

Och det drar ihop sig mot vinter. Håller tummarna för att alla öar, i alla fall de med fastboende, ska få möjlighet att köra med bil till sin ö. Inte bara till öar med kommunala anläggningar.

Men innan dess skall vi fira jul och nyår. Vi hörs.

Hubbe

Aktuellt i Öktuellt...

**Jubileumsfest
Havtornsmarodörer**

**Ny översiktsplan
Söndagstrafik?**

**Tina: Kolla utställning!
Förfallstrafiken - igen - och lite annat...**

Bästa medlemmar!

Nu är vi långt inne i hösten efter den varma och torra sommaren. Jag tillhör gruppen *De som inte gillar bettan*, så jag njöt när det äntligen började regna och kvicksilvret startade nedstigningen.

För en tid sedan samlades arbetsutskottet med Kjell Eriksson som inbjuden gäst.

Han berättade om kommunens nya översiktsplan som på något eller några ställen nämner skärgården. Vi lämnade en skriftlig kommentar fram tills dess att kommunmedborgarna ska få säga sitt.

Mer om det här kan du läsa om på annan plats i Öktuellt, när nu Hubbe fått ordning på sin nya dator.

Vad som nu sker med översiktsplanen är att den skall "ställas ut" så att kommunmedborgarna skall få tycka till och föreslå ändringar.

Förhoppningsvis kommer översiktsplanen att publiceras innan årets slut. Stadshuset och Kulturens hus brukar vara de platser där vi kan ta del av vad våra styrande vill att de grova linjerna i den kommunala verksamheten skall handla om.

Nu har vi alla skärgårdsbor/skärgårdsälskare ett gyllene tillfälle att säga vad vi tycker till de som skall besluta. Om aktiviteter och var våra skattepengar skall hamna. Nu måste vi ta den chans vi får. Och inte komma efteråt och tycka till – när det är för sent.

En av våra stora uppgifter är att få kommunledningen, våra valda politiker att inse ordens betydelse. Orden *En levande skärgård*. Och det får inte bli bara tomma ord. En levande skärgård blir en död skärgård om och när det inte finns några människor som bor där. Och det finns starka krafter som arbetar i den riktningen. Att skärgården skall bli ett område för rekreation och naturupplevelser, punkt och slut. Boende och näringsverksamhet bör förflyttas till några få områden, centrala staden, Råneå, Gammelstad och några få utvalda byar.

När det gäller skärgården är det min bestämda åsikt att två områden bör ha högsta prioritet, kommunikationer och upphävda regler om strandskydd. Som det nu är, så talas det bara om turism, turism, turism...

Om vi skall behålla vår än så länge levande skärgård som i översiktsplanen och på många andra ställen beskrivs som en av kommunens mest värdefulla tillgångar så krävs det kraftfulla insatser framför allt inom kommunikationer. Man ska inte behöva äga en egen båt

eller svävare eller snöskoter för att kunna bo i skärgården. Kollektivtrafik året runt är ett rimligt krav, från oss skärgårdsbor, precis som för de som bor i Klöverträsk, Avan, Börjeslandet, Alhamn Svartöstad och så vidare.

Vi kan inte förändra världen men vi kan påverka våra politiker för att få en mer levande skärgård. Så därför, kära skärgårdsbor: Ta del av översiktsplanen när den ställs ut, och SKRIV vad du tycker om den. Snacka går ju men hålla tal är något annat. Tyck till – skriftligen, det kommer vi inom styrelsen att göra.

Ha en fortsatt bra höst.

Tina

Tina Gedeberg

Den första höststormen har bedarrat. Dags för nästa.

Sommarfest och Jubileum

Ingen har väl undgått att uppmärksammas av det faktum att skärgårdsföreningen hade en jubileumsfest i början av augusti. 20 år i skärgårdsbornas tjänst var värt att fira.

Det hela började när arbetsutskottet skissade på en sommarfest som också skulle kunna bli en jubileumsfest.

Den första som aktiverades utåt var *Ola Berglund* som fick uppdraget att sondera en lämplig plats, och ganska snart framstod ett rejält alternativ, Brändö Konferens. Hit kunde gästerna komma med båt, bil, ja varför inte cykel? Här fanns ett ställe med skärgårdsanknytning och med namn om sig att servera god mat och olika alternativ till lokal, i kåta, i restaurangen eller kanske ute i det fria. Och övernattningsmöjligheter. Med plats för musiker och andra aktiviteter.

Bjöd in hedersgäster

Efter diverse förhandlingar om bl a priset så var förslaget klart. Nu gick ärendet till styrelsen som tog beslutet, fest den 4 augusti med start vid 14-tiden.

Vi beslutade att bjuda in ett antal hedersgäster, de bägge kommunalråden, oppositionsledaren i fullmäktige samt två tjänstemän som jobbar med skärgårdsfrågor i kommunen.

De två sistnämnda svarade snabbt, och tacksamt, men bägge hade förhinder - det var ju semestertider och bortrese-tider. Något som vi anat och förstod.

Men se politikerna, *Niklas Nordström*, *Lenita Eriksson* och *Anders Josefsson*, hörde vi inte av och vi väntade till sista dagen - men förgäves.

Så småningom fick vi svar från två av politikerna Lenita och Anders. Av olika skäl hade våra inbjudningar "hamnat mellan stolar-

na". Bägge två beklagade att de inte svarat och hade egna förklaringar. Niklas har inte svarat än. Ointresse, oförsämt, nonchalant och andra ord har hörts i sammanhanget.

Klart är att både kommunalrådets och oppositionsledarens partier backade i valet. Men valutgången tror vi inte påverkats av när eller utevaro vid 20-årsjubileet.

En hedersgäst som kom var *Sune Fogelström*, Skärgårdarnas Riksförbunds ordförande, från Möja i Stockholms skärgård. Mer om honom och vad riksförbundet jobbar med just nu följer...

Dags för festen

En form av "körschema" hade upprättats - och redan inledningsvis så sprack det. Feststarten blev nästan en timme försenad. Men igång kom vi.

Föreningens ordförande *Tina Gedeberg* hälsade gästerna välkomna och berättade vilka styrelsemedlemmar som fanns bland de drygt 50 gästerna. Och hon presenterade dagens musikunderhållare, *Håkan "Goofy" Vårberg* med sin gitarr.

Därefter var det dags för undertecknad att berätta om några av öarna, föreningens historia och lite om mina år i riksförbundet, där jag och Sune Fogelström en mörk höstkväll i rykande storm och regn höll på att köra utför ett stup på Möja. Starkt förkortat avslutade jag berättelsen efter anmodan från huskorset. Mycket vanligt, fick jag höra av andra berättare när familjemedlemmar finns i publiken.

Så kom *Jan-Erik Björklund* med ett bra förslag, som arrangörsgruppen bommat...

Att var och en skulle få berätta vem man var och vilken ö som man hade anknytning till.

Några av festdeltagarna som andäktigt lyssnade på Sune Fogelström, som i sitt tal tyckte att det är tråkigt att Luleå skärgårdsförening inte längre deltar i riksförbundets möten.

Så mycket sämre..

Dagen till ära hade vi skakat fram ett antal allsångslåtar, och en av dem hade fått en helt ny text med anledning av dagens jubileum. Men det blev närmast en form av gregoriansk sång eller något liknande eftersom den gode Goofy inte hade fått fram ackordsanalyserna till Alice Babs parodilåt, Vårat gäng.

Efter några allsångsförsök till, med mer eller mindre lyckat material för musikhistoriens främjande så blev det snackpaus och därefter middag. En grillbuffé som fick mycket höga betyg, och under tecknad instämmer till fullo.

Skattesmitare

God mat, mycke´ mat och inte tillstymmelse till matro. Tungorna fladdrade som flaggstångsvimplar i kuling mellan tuggandet och sväljandet. Och vid något tillfälle försök till allsång. Ytterst få tog promenaden över till restaurangen för att bidra till statens skatteinkomster genom att inhandla öl eller ett vinglas som man kunde balansera hela vägen till festkåtan.

Ny snackpaus, och sedan dessert-time. Lite sött och gott och en eller ett par java.

Sune talade och gav en present

Nästa talare var kvällens hedersgäst, *Sune Fogelström*, från före detta jordgubbarnas Eden, skärgårdsön Möja.

Han berättade om Riksförbundets arbete med frågor som rör skärgårdsbornas liv och leverne inom hela svenska kusten. Mest på riksdags- och regeringsnivå.

Sune konstaterade att förbundet representerar cirka 30 000 personer som bor på öar utan landförbindelse men även människor som bor i nära anslutning till hav och större sjöar, inalles runt 80 000 personer.

Luleå skärgårdsförening har i många år tillhört riksförbundet och deltagit i dess arbete på arbetsutskotts- och styrelsenivå. Men på senare år har vi inte syns på möten och konferenser. Sune påpekade detta och framförde att man i förbundet tycker att det är tråkigt att den situation som nu finns, uppstått.

Men Luleå är inte bortglömt, menade han. Redan till vintern pla-

Sune kunde berätta att SRF representerar runt 80 000 skärgårdsbor eller kustnära boende.

nerar förbundet ett möte om fisket i framtiden, och det mötet kommer att förläggas till Luleå.

Självfallet skall vi inom skärgårdsföreningen medverka till att det mötet blir en framgång.

Avslutningsvis gratulerade han föreningen till sina första 20 år och överlämnade en gåva i form av en bok om landets många öar - Möja, ja även andra öar i stockholmsskärgården, vad hade ni trott annars...

Han fick en rungande applåd, en populär förbundsledare.

SRF som ett medelstort fackförbund

Och kom ihåg: Skärgårdarnas Riksförbund är en maktfaktor, representerande omkring 80 000 människor som bor på öar och fastland i kontakt med hav och sjöar. Minst sagt ett medelstort fackförbund.

Nog är det väl trist att inte någon från vår landsdel vill träffa andra skärgårdsbor under lite arbetsamma konferensformer men också under trevliga umgängesformer där skärgårdslivet har högsta prioritet. När jag träffar Bengt, Ellinor, Anna och några andra från tiden i riksförbundet så dyker minnena upp. Bara positiva minnen. Och gamla bekanta...

Deltagarna lät sig väl smaka av dagens mat.

Swish, swish hit och dit, lite svinn får man kanske tåla

Avsikten var nu att skärgårdsmästerskapet i pilkastning skulle genomföras, men ivriga lottförsäljare övertalade Tina att lägga om dagordningen. Fram med lottringarna och öppna lottprisborden. Mängder av lottvinster och inom några minuter var lotterna slutsålda. Strul med swisch-betalningarna gjorde att några lottköpare kunde "köpa" lotter utan att betala. Tack och lov var det bara några få smitare, Ett par hundra kronor saknades när försäljningen var avslutad! Ni som smet från betalningen borde verkligen skämmas!

Så var det dags för vinstutbetalning. Vinstborden var fyllda och från början var det utdelning av lågvinster, även om det var riktigt bra saker.

Nyhet i svensk lotterihistoria

Plötsligt ändrade man vinstproceduren, förmodligen den första i svensk lotterihistoria.

Ingen vet varför, men plötsligt började man dela ut de högsta vinsterna, innan lågvinsterna lottats ut.

Nåväl, när högvinsterna lottats ut så fortsatte man med de resterande lågvinsterna, och i slutet så plockade man ihop flera lågvinster till färre lågvinster. Sannerligen ett annorlunda lotteri.

Utan att överdriva kan man nog säga att den som hade mest grus i fickorna och vann flest lotterivinster var *Janne Gedeberg* som även var förvaltare av lotterichefen, hans hustru Tinas lotter. Det sägs att protester inlämnats och att EU:s Lotterikommission skall behandla ärendet 2036, på våren, kvart över...

Leif Holmberg och Sune Fogelström hade mycket att resonera om. Kanske ännu mer till vintern.

Vinnare korades

Mer snackande, och så blev det dags för skärgårdsmästerskapet i pilkastning. Alla deltagare hade fått en biljett som var värd tre pilar i mästerskapet. Alla fick kasta tre pilar och poängsumman noterades. Som filmag i matematik utsågs undertecknad och bankdirektör *Stefan Sjöberg* som kontrollanter och poängräknare.

I första rondan fanns en klar vinnare, en kvinnlig medlem som jag tyvärr tappat bort namnet på, som vann en stor Stålarmslax, men sedan blev det strid om andra priset, en liten mindre Stålarmslax. Här blev det diverse omkastningar, och när *Kenneth Stålarms*, vinstfångaren, överlät sin andraplatsvinst så var det avklarat. Silvermedaljör i skärgårdsmästerskapet blev *Sune Fogelström*!

Det ryktas att han skall flytta till luleskärgården och återta sin plats som förare av pendelbåten Gajecha, som han är van att handskas med, som turbot i stockholmsskärgården. Och börja fiska lax i stor skala...Framtiden får utvisa.

En kanongod grillbuffé serverades under festan. Flera unga medhjälpare såg till att allt fungerade perfekt.

Dags för danseri och hemfärderi

Under tävlingen spelade och sjöng Håkan Vårberg inne i kåtan och snart tog dansandet vid. En uppmärksam dansjurybedömare noterade att *Jan-Erik Björklund* och f.d. sonhustrun *Anna-Lena* förberedde sig för nästa års Let's Dance. Förmodligen seedade som totalsegrare...

I detta läge beslutade vi att vända motorhuven mot staden för att så snart som möjligt komma till civiliserade trakter, dvs till en ö utan fast broförbindelse. Med minnet av en riktigt trevlig sommarfest/jubileumsfest.

Hubbe

Ett stort Tack

till de sponsorer som bidrog med mängder av riktigt fina vinster i jubileumslotteriet
Här kommer de i bokstavsordning...

Arctic Hotel/Per Hedman Invest

BB-Gruppen (Bygg & Beslag)

Comfort/Rörcity

Granec

Granngården

Handelsbanken

Heri

Junköfiskarna

Klubbvikens Restaurang

Laitis

Laponia Rederi

LILUM Fastigheter

Långöns isvägsförening

Länsförsäkringar

Servera

Swedbank

Swedol

Tina o Jan Gedeborg/Postkodlotteriet

Yamaha Center

Vision Luleå 2050

Inom kommunens olika förvaltningar pågår ett arbete som handlar om framtidsvisioner. Nu en så kallad översiktsplan (ny) som beskriver tankar och förslag på olika kommunala satsningar.

Kjell Eriksson berättade om detta arbete vid ett möte med arbetsutskottet, och vi kunde konstatera att skärgården nämns på bara ett fåtal ställen.

Så här skriver man under rubriken Kuststaden.

Luleå skärgård har ca 1 300 öar och är en av våra viktigaste och mest kända tillgångar. Stadens centrum är omgärdat av vatten vilket är unikt och ger en fin koppling till skärgården.

Skärgården har alltid varit en tillgång för människorna, från början som näringskälla och nu för rekreation och friluftsliv.

Och man fortsätter...

En viktig del av vårt varumärke är vattenkontakten. Skärgården är en stor del av Luleås attraktivitet som bostadsort och besöksmål.

Och vidare...

Vi ska marknadsföra skärgården som en viktig del i vårt varumärke och stärka sambandet mellan centrum och skärgård...

... Skärgårdstrafiken ska utvecklas och anpassas till boende och anläggningar för besöksnäring.

... Vi ska prioritera ett antal öar där utökad kommunal service finns som exempelvis turbotrafik, förfallstrafik, avfallshämtning samt anläggningar som bryggor, toaletter, stugor för uthyrning och bastuar.

I stort sett är de här citaten det som berör skärgården. Plus en utvecklingskarta där hela skärgården och en del av landfasta landsbygden pekats ut som områden för natur och rekreation. Bebyggelse, transporter, näringsverksamhet har fått stryka på foten.

Tvärt emot vad översiktsplanerna från 2008 och 2013 och den skärgårdsstrategi som beslutades i fullmäktige. Yrkesfiske och husbehovsfiske nämns överhuvudtaget inte.

Nåja vi är tillbaka på ruta Noll. Från skärgårdsbefolkningens sida säger vi nu att "nu tusan får det räcka". Nu finns två alternativ när det gäller skärgårdsutvecklingen i framtiden.

Alt. 1

Radera all skrivning om att skärgården är en av kommunens viktigaste tillgångar. Radera all skrivning om att skärgården gör Luleå så attraktiv som bostadsort och besöksmål. Skippa att nämna vissa öar som kulturmiljöer och värdekärnor. Skriv in i översiktsplanen att skärgården är ett intressant besöksmål för de som vill se hur en gammal kulturbild raserats och där människor som bott där i generationer fördrivs till områden närmare krematorier.

Alt. 2

Lyft upp skärgården som ett attraktivt område för boende och näringsverksamhet. Verka för att yrkes- och husbehovsfiske ska ges möjligheter att bedrivas i större eller mindre omfattning. Men också andra typer av näringsverksamhet, det finns hur många ideer som helst, men...

...För att detta skall kunna genomföras krävs att det skall finnas lokaltrafik – året runt. På vintern med bil om isarna tillåter, med snöskoter (kolla med Holmön i Umeå skärgård). Vår och höst med svävare och hydrokopters. Och på sommaren med båtar som medger trafik för skärgårdens människor.

Turisttrafiken får kopplas till det den berör, turisterna.

I skärgården skall människor kunna bo och leva. Som det nu är ges byggnadslov till strandnära bebyggelse bara till öar med kommunala anläggningar, exempelvis Junkön, Kluntarna, Brändöskär osv.

Se till att med alla till buds stående medel få bort miljötalibanerna på länsstyrelsen som på alla sätt försöker bromsa skärgårdsutvecklingen genom strandskyddsbestämmelser, förbud mot jakt på säl och skarv och annat som förhindrar människor som skulle vilja bo i skärgården.

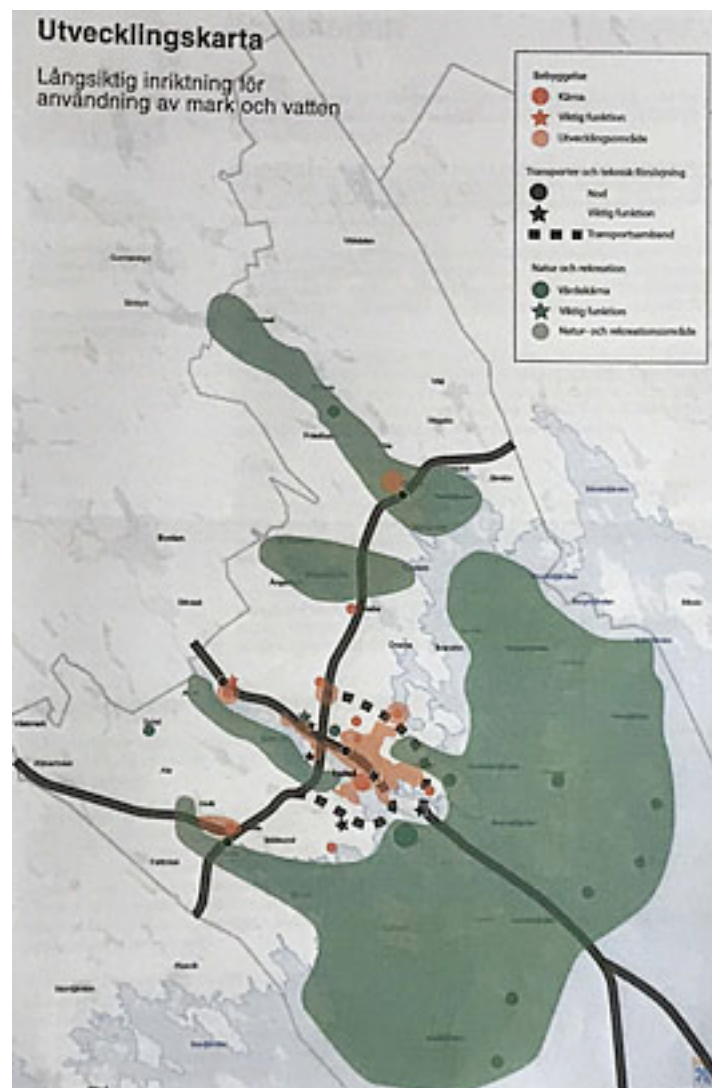
Tack och lov är inte översiktsplanen på fullmäktiges bord – ännu. Det har sagts att den nya översiktsplanen skall presenteras för kommunmedborgarna (vi vanliga människor) genom en så kallad utställning, vanligtvis i stadshuset och Kulturens hus i oktober månad.

Ja, ja, nu är vi inne i november.

Vi får se, det skulle inte förvåna om det blir flera månaders fördröjning.

Men när den kommer, då ska vi läsa genom den noga, när det gäller skärgårdsfrågor. Och skriftligt svara. När den tiden kommer, gack och du och gör sammalunda. Nu har vi möjlighet att påverka, vi får inte missa den!

Här kommer det första yttrandet från vår sida. Fortsättning följer...

De gröna områdena på utvecklingskartan vill man använda till rekreation och naturupplevelser. Slut med boende och näringsverksamhet.

Luleå skärgårdsförening

Luleå kommun

Yttrande över förslag till översiktsplan

Luleå skärgårdsförening har följande synpunkter och förslag till förändringar av översiktsplanen.

På sid 12 redovisas inriktningen för mark och vatten till 2050. Här föreslås att skärgården endast ska vara ett natur- och rekreationsområde. Inte ett ord om utveckling och därmed en helomvändning jämfört med de ambitioner som kommit till uttryck i den skärgårdsstrategi som antogs av fullmäktige 2008 och i 2013 års översiktsplan. Vi föreslår följande ändringar av inriktningen för mark och vatten. Skärgården får en egen rubrik och ett eget stycke med följande text: Vi ska ha en levande skärgård där boende, besöksnäring och näringsverksamhet ska ha förutsättningar att utvecklas. Skärgårdens unika natur och kulturmiljöer ska värnas.

Kapitlet ”Kuststaden” har alldeles för begränsad inriktning på rekreation och besöksnäring. Både boendet och det yrkesmässiga fisket utgör väsentliga förutsättningar för att skärgården upplevas som levande och attraktiv. Dessa verksamheter är nästan helt förbigångna i detta kapitel.

Vi föreslår följande ändringar i nulägesbeskrivningen.

- i andra stycket bör nämnas att boendet varit och är en tillgång
- i sista stycket bör tilläggas att det i Luleå skärgård bedrivs ett omfattande yrkesmässigt fiske

Vidare föreslås följande ändringar i ”Våra principer...”

- första stycket inleds med följande: Vi ska bibehålla och utveckla en levande skärgård som är attraktiv för hel- och deltidsboende
- ny inledning på tredje stycket: Det ska vara möjligt att på lämpliga och i strandnära lägen uppföra hus för hel-och deltidsboende.

Utöver ovanstående har vi följande synpunkt betr ett enskilt stort projekt- bron till Sandön. Vi uppfattar det som otydligt huruvida bron har stöd i planen. Att ett sådant stöd finns är sannolikt en väsentlig förutsättning för att bron ska kunna utföras. Vi förslår därför att översiktsplanen utformas så att det tydligt framgår att en bro har stöd i planen.

Luleå den

Tina Gedeborg

Ordf

Åter igen för femtioelfte gången...

Förfallstrafiken på tapeten

Helen Wiklund Wärell var i många år högste tjänsteman/kvinna på fritidsförvaltningen som handlägger våra anställdas insatser inom sport och fritid men även frågor som berör skärgårdsbefolkningen.

Sedan ett bra tag tillbaka beslutades att skärgårdsfrågorna skulle *Ove Forsberg* ta hand om.

Sedan fick Helen ett nytt jobb inom en annan kommunal förvaltning, och så simsalabim så fick Ove ta över alla frågor inom fritids, blev tillförordnad fritidschef. Och upptäckte att det blev för mycket...

Nu anställdes *Helena Holm*, som har erfarenhet av skärgårdsfrågor, med uppgiften att ta över dessa frågor inom fritidsförvaltningen. Och nu har hon och vår ordförande *Tina Gedeberg* träffats för att resonera om årstidens viktigaste fråga, förfallstrafiken. De träffades den 2 oktober.

Vid mötet konstaterades att hösttrafiken nu i höst får kosta högst 77 850 kronor plus moms.

Och när de pengarna är förbrukade, då upphör trafiken och skärgårdsborna får invänta veckor, ja kanske månader innan de kan komma sig till fastlandet för att handla mat och uträtta andra viktiga ärenden.

Skärgårdsföreningens förslag var att när det är knapert med pengar så kan trafiken begränsas till två turer per vecka i norra skärgården (Storbrändön, Långön, Degerön och Hindersön).

När det gäller södra skärgården (Sandön, Altappen, Junkön, Kallaxön, Halsön och Kunoön) så "tvingades" vi att gå med på trafik endast en dag i veckan.

Helena på Fritids föreslog att norra skärgården skulle trafikeras en dag per vecka och södra skärgården en dag varannan vecka.

Kommentar...

I södra skärgården bor det många fler fastboende än i den norra. Man kan verkligen ställa frågan varför människorna i den södra delen av vår skärgård skall placeras som ett B-lag. Hur långt ska tokigheterna få gå?

Vilka byar i kommunens landsbygd har lokaltrafik, vanligen buss, en dag, två dagar i veckan eller en dag varannan vecka?

Mötet som skedde i en kamratlig anda, utan munhuggning, och Helena sammanfattade mötet i form av ett "beslut". Det är oklart om "besluten" varit enhälliga, men i sammanfattningen av avstämningsmötet skriver man följande...

- Skärgårdsföreningen styr resenärerna till att åka en dag i veckan i början av säsongen. (A)

- Skärgårdsföreningen skjuter på starten av förfallstrafiken i möjligaste mån. Förfallstrafiken får ej påbörjas innan godkännande från Luleå Kommun. (B)

- Skärgårdsföreningen arbetar med övergripande försiktighet, sparsamhet och flexibilitet i bokningsarbetet samt säkerställer att endast folkbokförda på öarna nyttjar förfallstrafiken. (C)

- Budget ska hållas. Medel för kommande år kan inte tillföras. (D)

- Svävartrafik ska gälla. Vid mycket speciella tillfällen får helikopter sättas in i samråd med Luleå kommun. (E)

Kommentarer...

(A) Att skärgårdsföreningen skall bestämma skärgårdsbornas resande leder för långt. Bokning av reseplats skall ske genom skärgårdsföreningen, som vid bokningstillfällen har att följa de regler som våra anställda i kommunens förvaltningar upprättat. Andra bokningar sker på resenärens egen bekostnad och ansvar.

(B) Självklart. Men vem på Fritids har kompetensen att besluta när förfallstrafiken skall påbörjas?

(C) Självklart. Men... Prioritet till plats i förfallstrafiken har de som är folkbokförda på någon av öarna, och dessutom bor där minst sex månader per år. Andra får åka i mån av plats.

(D) Budget skall hållas, så långt det är möjligt. Varken skärgårdsföreningen eller anställda på kommunala förvaltningar kan styra över vädrets makter och klimatets förändringar.

(E) Vem på någon av kommunens förvaltningar har kompetens och erfarenhet att avgöra vilka transportsätt som skall bestämmas från dag till annan?

Och en liten fundering till...

Vem attesterar fakturor från förfallstrafikens entreprenörer?

Och en till...

När budgeten för LLT:s trafik är förbrukad, upphör då all busstrafik?

PS. Det har kommit till vår kännedom att förfallstrafik har bedrivits under våren 2018. Och att den startats före beslutet att starta den 4 maj. Ett antal personer har åkt redan den 2 maj, alltså två dagar för tidigt. Dessutom har inte plats bokats via skärgårdsföreningen (Agneta Persson). Och alltså vet vi ej vilka personerna är, men att kostnaden belastat förfallstrafikens budget.

Den som åker förfallstrafik utan att boka plats genom Agneta, utan att uppge resenärernas namn och telefonnummer, får betala färden ur egen plånbok. Skärgårdsföreningen kan inte administrera platsbokningen, kolla löpande kostnader osv utan att veta vem eller vilka som åker.

Utrota Abborrarna!?

I många, många år har skärgårdsbor försörjt sitt matskaffer med fisk. Precis som i alla våra skärgårdar och i sjöar och vattendrag. Husbehovsfiske har uråldriga traditioner, som i många länder fortlevs.

I vårt land och i vår skärgård har fisket varit en mat- och inkomstkälla i generationer. Vilket inte borde vara obekant för en läsare av Öktuellt.

Fiskbestånden har varierat genom århundradena och årtiondena beroende på biologiska och klimatiska förhållanden.

Miljöfanatiker bromsade olika initiativ när det gällde stoppa utvecklingen av sälbeståndet. Tråkigt nog för naturen och skärgårdsborna har de avgått med segern. Nu ska vi kapitulera, och inse att skärgårdsfiske för husbehov är snart historia. De skinnprydda rovdjuren vann kampen med hjälp av några miljötalibaner bakom sina skrivbord på länsstyrelsen och andra institutioner som vi vanliga människor inte har någon möjlighet att avsätta och sätta i arbetsläger ute på Bjässhällan...

Men vi har egna talibaner...

För några få år sedan började vi se mängder av ”dobbar” över stora ytor där abborren levde och fortplantade sig.

I många år hade skärgårdsborna fiskat denna fisk för halstring, rökning, stekning...

Ja det finns säkert andra tillredningssätt, men hela tiden handlade det om mat till familjen.

Och man hade sitt eget mjärde, i några fall två. Fick några abborrar då och då.

Dags för utrotning

Men nu trädde matadoreorna in på arenan. Nu skulle abborren utrotas. Genom att placera ut hundratals mjärddar på de områden där man visste att abborrstammen var stark och där den här fisken lekte och fortplantade sig så kunde man göra ett tappert försök att utrota abborren från våra skärgårdsvatten.

En vanlig syn för några år sedan. Numera är det en ovanlig. Lägg märke till storleken, dagens abborrar är mest småtingar.

Så fortsatte det, man ”inkorporerade” nya vatten att utrota abborren från. Exempelvis i Skataviken (Sörifjärden) på Hindersön där man lade ut ett antal mjärddar och sedan lät dem ligga...

Hindersöborna kollade och fann att ”utrotarna” inte hade kollat sina mjärddar på hela sommaren. I mjärdarna låg döda abborrar i varierande antal.

Och så till det värsta...

Det är två personer som bedriver den här utrotningsverksamheten, varav en är aktiv och registrerad yrkesfiskare. Den andre är förmodligen pensionerad eller sjukskriven och har inget med fiske att göra. Från skärgårdsföreningens sida ser vi allvarligt på den verksamhet som bedrivs och hoppas att denna fiskutrotningsverksamhet upphör. Det får räcka med att många skärgårdsbor är rejält uppretade.

Utrota Havtornsbuskarna?

Det finns en växt som hör till de första ”immigranterna” när landskapet höjer sig över havsytan, numera lite mindre än en centimeter per år. Det är Havtorn (*Hippophaë rhamnoides*) en av de växter vars bär är oerhört vitaminrika och samtidigt välsmakande.

Havtorn är en buske som ger oerhört näringsrika bär, bland annat stora mängder C-vitaminer. Dessutom är de mycket välsmakande - sedan de fått smaka frost.

De här bären utvecklas på buskar som växer vid stränderna och som mognar sent på hösten. För att saften från havtornsbären skall kunna användas på rätt sätt så krävs det att de skall ha varit frusna vid minst ett tillfälle.

Förr for skärgårdsborna med häst när isen lagt sig och plockade havtorn vid stränderna. Framför allt på öarna som låg längst ut i havet. Man tog reda på de frusna bären genom att skaka på kvistarna med bären, som då ramlade ner i något kärl man hade med sig.

För cirka 20 år sedan kom en ny produkt i marknaden, en havtornspress, som man med enkla medel kunde pressa ut havtornssaften utan att skada busken. Havtornspressen tillverkas i Vasa i Finland, och flera skärgårdsbor har redan skaffat sin egen press.

Och så finns det marodörer som agerar på ett helt annat sätt. De gör så att de helt enkelt klipper av grenarna på busken, tar hem ”riset” och fryser det med bären. Sedan skakar man loss bären, som inte har mognat tillräckligt.

Sedan lämnar man de stympade buskarna som får några år på sig att föryngra sig och så småningom i bästa fall bära nya frukter (bär). Om de istället hade plockat bären för hand eller pressat dem så hade buskarna fått chansen att förse oss med goda, vitaminrika bär redan nästa år.

Tänk att det finns drumlar. De som klipper ner havtornsbuskar borde förvisas från skärgården – på livstid. Djädrans marodörer!

Pendeltrafik på söndagar?

I början av juli dök en intressant fråga upp, via mail. Det var en kvinna, Erika, på Hindersön som ville att föreningen skulle kolla intresset för att pendelbåten Gajecha skulle köra från Hindersön och ev. andra öar till Stallarna på söndagskvällarna.

Hon hade i en facebookgrupp fått 37 ”intressenter” från Hindersön, vilka det var framgick inte.

Jag och några andra fick mailet och lämnade över frågan till Tina, som har och haft täta kontakter med skärgårdshandläggaren Ove Forsberg.

Av Erikas mail framgick det att hon hade själv kontaktat Ove och att han visade intresse och frågade om antalet intresserade på Hindersön.

Tina och Forsberg träffades och då blev det ett blankt Nej! Pendelbåtstrafiken för 2018 är redan upphandlad och då går det inte att börja ändra körschemat.

Själva idén är intressant, och en söndagstur kan vara en stor tillgång för de som arbetar i stan och vill njuta av skärgårdslivet under helgerna. Och som då väljer att åka ut med pendelbåten till öar med fastboende eller den stora turbåten till öar med kommunala anläggningar exempelvis hyrstugor. Men väl att märka, att pendelbåten inte går lördagar och söndagar. Och inte alls till vissa öar i södra skärgår-

den. Ja inte till alla i de norra delen heller. Bara till öar med fastboende.

Så de som vill åka med båt från Hindersön till Stallarna på söndagskvällar måste fixa transporter på annat sätt. Med taxibåt kan man ju dela på kostnaderna, med fullbelagda turer handlar det ju om att dela på kostnaderna mellan 12 personer. Kanske överkomligt.

Vi antar att det inte bara är ”hindersöbor” som svarat på Erikas facebookinlägg, eftersom vi frågade en del boende på Hindersön, men ingen kände till det här med söndagstrafik.

Med anledning av det här så vill vi från skärgårdsföreningen och anställda på fritidsförvaltningen med skärpa påtala att frågor som rör kommunala insatser på mer än en ö skall först handläggas av skärgårdsföreningen och därefter av tjänstemän och politiker. På fritids och andra kommunala förvaltningar är man inte så lite besvärade av att enskilda personer kommer med frågor och önskemål som berör bara en ö.

Inför nästa upphandling är det önskvärt att Erika och andra kommer med frågor och önskemål när det gäller kommunala insatser på öarna, till skärgårdsföreningen. Adresser finns på hemsidan, luleskargard.se.

Hubbe

Inställt styrelsemöte

Eftersom det finns medlemmar som undrar varför senaste styrelsemötet inställdes, vill vi förklara hur det gick till.

Det hela går tillbaka till sommarfesten/jubileet. Till detta bjöd vi in några hedersgäster, i första hand SRF:s ordförande *Sune Fogelström* och därefter kommunstyrelsens ordförande *Niklas Nordström*, dess vice ordförande *Lenita Eriksson* samt oppositionsledaren *Anders Josefsson* (M). Dessutom tre tjänstemän som handlägger skärgårdsfrågor.

De sistnämnda meddelade snabbt att de var förhindrade att delta, något som vi var beredda på. Men politikernas svar dröjde, och vi kunde bara konstatera att ingen av dessa tre varken tackade nej eller ja.

Vi påpekade detta under festen och redan efter några dagar kom reaktionen. Den förste att reagera var Anders Josefsson, som konstaterade att PostNord hade bommat vid utdelningen. Nästa att beklaga var Lenita Eriksson, som när hon kom från semestern läste sin post uppifrån och PostNord och någon sekreterare hade sett till att vår inbjudan låg längst ner. Hon hade i alla fall förmågan att be om ursäkt och ville ha ett möte med skärgårdsföreningen senare.

Vid samtalet med Tina kom de överens om att Lenita skulle komma till nästa styrelsemöte och hon fick välja datum – den 9 oktober klockan 18 i Luleå Lions Club's lokaler.

Några dagar före mötet tog Tina kontakt med Lenita och någon sekreterare för att kolla att ingenting ”krupit mellan”. Nej, allt var OK och Lenita skulle ta med sig en annan politiker med skärgårdsintresse, Anja Johansson, ordförande i stadsbyggnadsnämnden.

Men Niklas Nordström då? Han har inte hört av sig ännu. Oförsäkt att bli inbjuden som hedersgäst, och inte tacka varken ja eller nej. Förmodligen ligger skärgården, dess människor och utveckling (eller avveckling) i lägsta prioritetsslag. Trist!

Så kom den 9 oktober. Klockan 15 ringde telefonen hos Tina och då var det Lenita som meddelade att varken hon eller Anja hade möjlighet att komma till mötet klockan 18. Ett annat möte hade kommit mellan. Konstigt att man har så korta framförhållningstider

när det gäller viktiga möten. Tre timmar!

Näväl, Lenita var uppriktigt ledsen över hur det hela hade utvecklats och ville i första hand träffa Tina för att över en kopp kaffe försöka reda ut förhållandet mellan kommunens styrande politiker och skärgårdsbefolkningen.

Klockan kvart över fyra hade vi fått telefonkontakt på olika sätt med alla styrelsemedlemmar och övriga och kunde inställa mötet.

Förhoppningsvis ska vi kunna arrangera ett nytt möte mellan styrelsen för skärgårdsbefolkningen och de som styr kommunens val och ve.

Så var det dags för månadens stora kulturhändelse, en skärgårdsdikt...

En eftermiddag på ön

Jag tittar ut över den höstgrå fjärden
med vågor som rör sig i linjära mönster.

Jag vänder mig om och ser de höstbruna buskarna
som intagit den odlade marken.

Mark som kostat onda ryggar, svett och skavsår.

Igenvuxna potatisland som en gång gav basmat.

Jag svetts, får ryggont och skavsår i själen.

Hur kunde det bli så här?

Nu får det vara nog!

Ja, kära läsare, så är vi tillbaka till ett av evighetsämnena, **förfallstrafiken**. Ämnet som verkar förbli, oavsett vad vi eller andra tycker och föreslår.

Nå, Okey, vi tar det från början...

Skärgårdsborna betalar skatt som till en stor del hamnar i den stora skattkistan, kommunens konto i någon bank, förhoppningsvis till bra ränta, för så dåliga förhandlare kan väl inte våra folkvalda att de inte kan fixa några procents ränta. Med miljonkonton att resonera om. Ja, ja...

Men det skall betalas också. Löner till de anställda inom olika förvaltningar, ersättningar till företag som gör insatser för kommunen, ja oerhört mycket mer.

Kollektivtrafiken i form av (mest) bussar skall ha sin del, och vad man kan läsa så räcker inte pengarna alltid till. Verksamheten går back, inget ovanligt inom det allmänna. I företagsvärlden säger man ofta Konkurs.

Nu till förfallstrafiken...

Kommunen (vi skattebetalare) bekostar genom våra skatteinbetalningar olika sorters kollektivtrafik, på land med bussar, skolskjutsar, färdtjänst och så vidare.

Vi bekostar också kollektivtrafik till sjöss, i vår skärgård, framför allt den norra skärgården. Varför skall de som bor söder om farleden in till Den Stora Hamnen behandlas på annat sätt än de som bor på andra sidan?

Kollektivtrafiken till sjöss kan delas in i tre områden:

Turbåtar, som går till vissa öar, de som har kommunala anläggningar i någon form. På våren och hösten begränsad trafik (lägsåsong) och på sommaren några veckor dagligen (högsåsong). En trafikform som i hög grad är inriktad på resande från platser utanför kommungränserna – turisttrafik.

Nästa kollektivtrafikform är den så kallade **pendeltrafiken**, tidigare benämnd arbetsbåtstrafiken. Ursprungligen var avsikten att den här typen av trafik skulle göra det möjligt att kommunmedborgare (skattebetalare) skulle kunna bo i skärgården och jobba i stan, eller omvänt.

Så blev det inte. De allra flesta passagerarna i den här trafiken är deltidboende, och fastboende, och bara en liten del turister. En trafik som sköts mycket väl av den entreprenör som anlitas.

Den tredje formen är **förfallstrafiken**, som sedan många år är avsedd som en kommunal service till de som bor i skärgården året runt. Så att de skall kunna åka in till staden och handla förnödenheter, besöka serviceinrättningar som läkare, frisörer, advokater, banker osv. En eller högst två gånger i veckan.

Inte för att man ska bo i skärgården och exempelvis jobba i staden. Den här trafiken skall erbjudas bara när isen bär eller brister, dvs under förfallstiden. Fastboende har förtur till plats, men andra får åka i mån av plats. Begränsat bagage eftersom den här trafiken som regel bedrivs med sväware. Skärgårdsföreningen sköter platsbokningen.

Nu till dagens situation.

Vår ordförande har haft åtskilliga samtal per telefon och näsa mot näsa om förfallstrafiken med olika representanter för oss skattebetalare. Hon har blivit informerad om att det för 2018 finns ca 75 000 kronor kvar till den här trafiken. När den summan är förbrukad så upphör trafiken! Punkt slut!

Man kan ha olika åsikter om prissättningen från den entreprenör som upprätthåller förfallstrafiken med sväware – och i undantagsfall med helikopter. Men faktum kvarstår...

Bilden visar en tidigare sväware. Dagens sväware ägs av Condor Shipping och sköter sitt uppdrag perfekt, precis som den tidigare.

Om en entreprenör som upprätthåller persontrafik mellan (exempelvis) Luleå centrum och Gammelstad konstaterar att enligt hans avtal har nu gränsen nåtts, så upphör trafiken. (Utgår från att vid upphandlingen har ett kostnadstak ställts.) Skulle då busstrafiken till Gammelstad inställas? Och så vidare när det gäller annan kollektivtrafik.

Men när det gäller förfallstrafiken, som är helt beroende av vädrets makter då skall halshuggningsbilan fram. Entreprenören kan vara åskådare när skärgårdsbefolkningen arkebuseras.

Och nu är vi tillbaka...

–*Ni som bosätter er i skärgården får skylla er själva!*

Uttryck som lanserats av en anställd med hög lön av oss, ett f.d. kommunalråd.

Nu måste vi arbeta bort uttrycket *Kommunen* och ersätta det med *Våra anställda!*

Och nu måste vi sluta att "mjäka med" när våra anställda säger att nu är pengarna slut. Ty dom ljuger, ljuger oss rakt i ansiktet. Vi skall inte finna oss i att våra anställda ljuger oss rakt i facen!

Vi börjar med att skrika till i Öktuellt, sen går vi vidare. Vi får inte finna oss i att våra anställda ska medverka till att livsbetingelserna för oss skärgårdsbor (runt 3000 skattebetalare) ska drastiskt minskas genom att strypa förfallstrafiken. För vi, med fog, antar att sedan kommer nästa steg, vi vet inte vilket, det är bara att kolla förslaget till översiktsplan så kan man ana framtidsdrömmarna.

Nu får det banne mig vara nog!

Ny kultur- och fritidschef

Den 1 oktober tillträdde den nye chefen för Kultur- och fritidsförvaltningen, som slås ihop vid årsskiftet, Det är **Anders Persson**, 56 som bor i Sävar i Västerbotten.

Han har tidigare varit kulturchef i Jönköping och nu senast som verksamhetsledare för Leader Lappland. Skärgårdsfrågor blir nog en utmaning.

Vi ska återkomma när han "blivit varm i stolen"

Medlemsmöten

Det har framkommit vid flera tillfällen från några medlemmar att föreningen arrangerar för få medlemsmöten. I vissa fall har önskemål framförts att föreningen skall ordna medlemsmöten av allmän karaktär, något som styrelsen säger nej till. Men däremot medlemsmöten som aktualiserar frågor som berör oss skärgårdsbor.

Ett medlemsmöte är planerat till vintern, och då ska det handla om strandskyddsfrågor, då vi skall bjuda in den nye landshövdingen.

Ett medlemsmöte som redan är ”kört” är jubileumsmötet i början av augusti. Och ett som kommer är årsmötet.

Nu är det upp till er medlemmar att komma med förslag på lämp-

liga möten som alla medlemmar kan delta i. *Margaretha Olofsson* har kommit med förslag, och de är inte glömda.

Har du, och det hoppas vi, förslag på föreningsaktiviteter som kan ge större medlemskänsla och ideer inför framtiden, tveka inte att kontakta någon i styrelsen, gärna den som representerar just din ö.

Naturligtvis kan du maila eller SMS:a till överstereaktören på Europas mest fantastiska digitala medlemstidning, **Öktuellt**.

Adresser och annat finns på hemsidan. www.luleskargard.se

Till sist...

Äntligen! Efter 42 sorger och 369 bedrävelser har du nu ett nytt nummer av Öktuellt på din dataskärm, eller på papper när du printat.

Sommaren var den värsta ur en datorberoendes synvinkel.

Det hela började med att skrivaren lade av, vägrade att skriva ut svart färg trots att tonerpatronen var i det närmaste full.

Nåja, det var bara att bita ihop och åka till stan (Storheden) och köpa en ny skrivare. Den kunde kopplas till den gamla datorn.

Så blev det natt ett par dygn senare. Sommarnattsvärmen spelade sin skymningssång, så det var bäst att lämna altandörren öppen för natten.

Så blv det morgon och dags att läsa tidningen på datorn. Stopp! Den lilla älsklingen var sjöblöt av kondensvatten och vägrade att överhuvud starta.

Ny resa och dags att köpa en ny dator. Som (delvis) tur var, hade jag säkerhetskopierat hårddisken för någon vecka sedan, så jag tog med den extra hårddisken och beställde att få den inkopierad på den nya datorns hårddisk.

Efter mindre än en vecka kunde jag hämta den nya datorn, och då kom nästa ”smäll”.

Den nya Mac-en var så modern att det inte fanns drivrutiner till den nya skrivaren.

Dags att kontakta supporten, som gick bet...

Som tur var så fanns Jonathan (Yoko-Toko), medlem i skärgårdsföreningen - naturligtvis.

Per telefon från Stockholm kunde han hjälpa mig att få igång hela ”ekipaget”. Jag fattade ingenting, bara lydde tangenttryckningsorder.

Och så nästa elände...

När de kopierade över den ”gamla” hårddisken så visade det sig att den vägrade att överföra vissa program och några tusen bilder.

Dags för Yoko-Toko igen, men jag fick vänta tills han fick semester och kunde komma till Luleå.

Efter några timmar var det hela fixat, och abstinensbesvärerna (ett liv utan dator) började rinna bort som svetten i solgasset.

Bäste läsare, nu har jag förklarat varför det dröjt så länge med ett nytt nummer av Öktuellt.

Ha nu en bra fortsättning på den milda hösten så hoppas jag att vi ses på skärmarna före jul- och nyårshelgerna.

Hubbe

